

УДК 339.942
JEL F02, F15

В. З. Запукхляк

кандидат економічних наук, генеральний директор
ТзДВ «Івано-Франківське обласне підприємство
автобусних станцій», Радник Посольства Республіки
Хорватії в Україні, м. Івано-Франківськ
e-mail: v.zapukhlyak@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8976-4477>

**ГЛОБАЛЬНА РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ У ФОРМУВАННІ НОВОГО СВІТОВОГО
ЕКОНОМІЧНОГО ПОРЯДКУ**

Обґрунтовано роль процесів регіоналізації у формуванні світового економічного порядку. Відзначено, що в системі міжнародних економічних відносин з'являються нові імперативи формування світового економічного порядку, що обумовлено змінами у складі та функціональними змінами основних «акторів» глобального простору, кризою в глобальному управлінні. Встановлено, що трансформація системи міжнародних відносин і світового порядку відбувається під впливом різновекторних впливів глобалізації і регіоналізації. Розкрито теоретичні підходи до розуміння глобальної регіоналізації та аргументовано, що регіоналізація на глобальному рівні відображає регіональне структурування глобального простору. Проаналізовано регіональні асиметрії глобального економічного простору. Наголошено увагу на можливостях виникнення конфліктних інтересів в окремих регіонах світу через неузгодженість інтересів. Аргументовано появу альтернативних моделей регіонального співробітництва в умовах глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, регіоналізація, глобальна регіоналізація, економічна інтеграція, інтеграційні об'єднання, новий світовий економічний порядок.

Zapukhlyak V. GLOBAL REGIONALIZATION IN FORMING OF NEW GLOBAL ECONOMIC ORDER

The paper shows the role of regionalization processes in forming of global economic order, when there is the need for functioning of global multi-level system of cooperation of its participants. The author emphasizes that the new imperatives of forming of global economic order emerge in the system of economic relations, stipulated by structure changes and functional changes of major «actors» in global space and crisis in global management. Transformation of the system of international relations and global order is proven to take place under diverging influence of globalization and regionalization. The major features of global regionalization are the following: available spatial factors, supranational nature, available transnational networks. Theoretical approaches to understanding of global regionalization are outlined and regionalization is confirmed to display regional structuring of global space at global level. The author determines the differences of new regionalism, when humanity is shifting from the closed regional integration groupings. At the same time, creation of joint institutions and the system of multi-level management stipulates the trans- or supranational management. In spatial dimension we can observe the regional inequality of countries' participation in global economic processes. The features of countries' cooperation in the format «North-South» are outlined, noting different integration motives for each of the groups. For example, both economic and political factors are important for the North countries; for certain countries the recognition of their status is important in the process of integration. Despite dominating positions of the USA as a leader, the new entrepreneurship and production culture is being formed, which includes regional identity and socio-cultural differences. At the same time, special attention is paid to the possibilities of emergence of conflict situations in certain regions in the world because of inconsistent interests, contributing to unstable processes of regional integration in the regions of the world and undermining established links of regions with trade and investment partners. The authors explain that in conditions of forming of new economic order the leadership should be established nor through enforcement, but rather through agreement of all members of global community; a leader should attract other participants of global cooperation based on the interests of the whole global community – in such a way the alternative models of regional cooperation are developed. The fact that global regionalization results in emergence of global regions as a segment of global space, which provides cooperation of countries, business and public society at multilateral basis for solution of global problems is proven.

Keywords: globalization, regionalization, global regionalization, economic integration, integration groupings, new global economic order.

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси в системі міжнародних економічних відносин на початку ХХІ ст. характеризуються як посиленням регіональних інтеграційних процесів, так і активізацією глобалізації як основи сучасного світового господарства. Цей період ознаменувався великим динамізмом у реалізації проєктів інтеграційної спрямованості в різних регіонах світу, який супроводжувався зміною у позиціонуванні країн світу, балансу сил у світовій економіці, порушенням традиційного розуміння державного суверенітету.

Водночас формується глобальна багаторівнева система взаємодії, яка має набагато вищий рівень складності у структурі та функціональних зв'язках. Посилення процесів регіоналізації на світовій арені є наслідком як активності держав щодо реалізації національних інтересів, так і транснаціональних корпорацій, неурядових організацій, громадських рухів, які беруть активну участь у вирішенні глобальних проблем. За таких умов відбувається формування нового світового економічного порядку, яке зазнає різновекторних впливів глобалізації і

регіоналізації. Глобальна регіоналізація призводить до створення нових елементів світової системи – глобальних регіонів, які представляють собою структурований простір, основними характеристиками якого є як традиційні фактори (економічний, історичний, цивілізаційний і культурний), так і нові фактори (мережевий, комунікаційний, віртуальний). Серед основних характеристик глобальної регіоналізації можна виділити такі: наявність просторових чинників, наднаціональна природа, наявність транснаціональних мереж.

Аналіз останніх досліджень. Питання глобальної регіоналізації посідають чільне місце у зарубіжній та вітчизняній літературі, оскільки розглядаються як процеси регіоналізації міжнародних економічних відносин. Серед авторів робіт з цієї проблематики варто відзначити зарубіжних дослідників: Б. Баласса, Ю. Ваннона, М. Згуровського, П. Кругмана, М. Максимову, Г. Мюрдаля, П. Шуканова та ін., а також вітчизняних науковців: О. Білоруса, І. Бураковського, А. Гальчинського, Б. Губського, Д. Лук'яненка, В. Новицького, Ю. Пахомова, В. Рокочі, А. Філіпенка, В. Чужикова та ін.

Метою статті є виявлення та дослідження основних тенденцій глобальної регіоналізації як ключового елемента світового господарства ХХІ ст., що у підсумку впливає на формування нового економічного порядку.

Основні результати дослідження. Сучасні тенденції розвитку світового господарства актуалізують питання регіоналізації, яка суттєво трансформувалася під впливом глобалізації. Регіоналізм і регіоналізація в наукових дослідженнях розглядаються як перерозподіл владних повноважень держав на транснаціональний або наднаціональний рівень управління (тобто від центру, передусім субнаціональним одиницям, внутрішньодержавним адміністративним регіонам, муніципалітетам) [1]. В основі концептуального обґрунтування феномену «глобального регіоналізму» знаходяться основні положення «нового регіоналізму», який набуває певних особливостей під впливом глобалізації [2; 3]. В науковій думці, розглядаючи питання регіоналізації, все частіше регіон трактують не з позицій класичного підходу щодо наявності територіальних зв'язків. Відповідно до сучасної теорії «нового регіоналізму» важливу роль почали відігравати дещо інші критерії утворення регіонів, а географічна єдність не є визначальною ознакою. Наприклад, регіон може бути визначений як політичний союз, що не приймає до уваги географічні чинники. Тому доречним є використання поняття «мультивимірності», що означає формування регіонів на основі функціонального підходу.

Новий регіоналізм суттєво відрізняється від «старого», бо відбувається поступовий відхід від закритих регіональних інтеграційних об'єднань. Проте не отримало відповіді запитання: як структура регіональної співпраці може вплинути на трансформацію міжнародного економічного порядку, а у підсумку – зміну моделі глобального регулювання, які зміни можуть відбутися в правилах поведінки держав у міжнародній ієрархії, в принципах і структурі колективного (групового) лідерства тощо [4]. Отже, регіоналізація отримала глобальний вимір.

За своєю суттю глобальна регіоналізація на глобальному рівні відображає регіональне структурування глобального простору. Відповідно, глобальний регіон розглядається не як просте об'єднання національних держав, об'єднаних спільними проблемами [5], а має більш складну структуру, різноманітні форми, що відображають його глобальний характер (глобальний за функціональністю). Виходячи з тези, що регіони – це соціальні конструкції, зазначимо, що не існує «природних» регіонів, вони конструюються з огляду на об'єктивно наявні інтереси суб'єктів взаємодії. Однак соціальний структуралізм дещо обмежений, що виключає з аналізу діяльність і участь транснаціональних акторів, у зв'язку з чим затребуваним стає транснаціональний підхід.

В останні два-три десятиліття змінився формат діяльності регіональних інтеграційних об'єднань на тлі загального зростання їхньої значимості в світовій економіці. Науковий інтерес стали представляти формальний і неформальний різновиди регіоналізму, інтеграційні проекти і процеси за межами Європи, в країнах, що розвиваються [6]. На думку теоретика міжнародних відносин П. Кругмана [7], під поняттям «глобальний регіон» слід розуміти комплекс стійких транснаціональних господарських або інших зв'язків, регулярність і щільність яких досягла величини, коли існування комплексу вже вимагає регулювання цих відносин як самих по собі, так і безпосередньо країнами-учасницями, а також його взаємозв'язків з глобальними інститутами. У цьому сенсі прикладом може виступати Латинська Америка, що не є глобальним регіоном (на відміну від Європейського Союзу).

Критерій просторової насиченості відносин всередині території і в її зовнішніх зв'язках, а також інституціоналізація цих відносин підводять до визначення транснаціонального політичного простору, що сформував моделі стійких транснаціональних зв'язків, у межах якого недержавні гравці взаємодіють поза національними кордонами [8]. У цьому випадку на основі спільних інтересів і цінностей впорядковується сукупність принципів, норм і правил, що направляють поведінку учасників політичного процесу. Останнє відкриває перспективи створення спільних інститутів і формування системи багаторівневого управління, яка передбачає транс- або наднаціональне регулювання. Тобто глобальний регіоналізм не може розглядатися як процес, який відбувається сам по собі, адже передбачає конструювання та об'єднання зусиль. Під час становлення він агрегує транснаціональні інтереси, формує власну макрополітичну ідентичність. Процесу інституційного забезпечення глобальної регіоналізації та інтеграційного співробітництва передую складний, різноманітний нелінійний процес формування, участь у якому бере і недержавний сектор. При цьому використовуються неформальні інститути і практики мережевої та іншої неієрархічної взаємодії, що характерне для становлення нового економічного порядку. Як зазначають дослідники, в процесах глобальної взаємозалежності і взаємодії транснаціональних корпорацій, країн, регіонів світу спостерігається значна асиметрія, а відтак виникає потреба у формуванні глобальної ринково-регулятивної системи [9, с. 47].

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

У просторовому вимірі спостерігається регіональна нерівність участі країн у глобальних економічних процесах (табл. 1). Потенціал економіки ЄС і США сукупно становить майже половину світового ВВП і понад третину обороту світової торгівлі. Плановане Трансатлантичне торговельне та інвестиційне партнерство між ЄС і США і завершення в жовтні 2015 р. переговорів про утворення

Транстихоокеанського партнерства за участю 12 країн (Австралії, Брунею, В'єтнаму, Канади, Малайзії, Мексики, Нової Зеландії, Перу, Сінгапуру, США, Чилі і Японії), на яких припадає близько 40% світового ВВП і ще приблизно третина обороту світової торгівлі, є принципово новим типом формального регіонального співробітництва.

Таблиця 1

Динаміка світової торгівлі товарами за регіонами та окремими країнами, 2017 р., млрд дол.

Регіони	Експорт				Імпорт			
	2010-17	2015	2016	2017	2010-17	2015	2016	2017
Північна Америка	2.8	-8.0	-3.4	7.3	2.9	-4.5	-2.8	7.3
Сполучені Штати Америки	2.8	-7.3	-3.4	6.6	2.9	-4.5	-2.8	7.1
Канада	1.2	-13.9	-4.8	7.8	1.3	-9.6	-3.7	7.0
Мексика	4.6	-4.1	-1.7	9.5	4.9	-1.5	-1.9	8.7
Південна і Центральна Америка і Карибський басейн	-0.2	-21.0	-4.9	13.0	-0.2	-16.3	-14.2	7.8
Бразилія	1.1	-15.1	-3.1	17.5	-2.8	-25.2	-19.8	9.7
Південна і Центральна Америка і Карибський басейн	-1.0	-23.9	-5.8	10.5	1.0	-12.0	-11.9	7.0
Європа	2.0	-12.5	-0.2	9.3	1.4	-13.2	0.4	9.9
Європейський Союз (28)	1.9	-12.5	-0.2	9.7	1.2	-13.3	0.4	10.0
Німеччина	2.0	-11.2	0.6	8.5	1.5	-12.9	0.4	10.5
Нідерланди	1.8	-15.2	0.1	14.1	1.5	-13.1	-1.4	13.7
Франція	0.3	-12.9	-0.9	6.7	0.3	-15.5	-0.2	9.2
Великобританія	1.0	-8.9	-11.0	8.6	1.2	-9.3	1.6	1.2
Італія	1.8	-13.7	1.0	9.6	-1.0	-13.3	-1.0	11.2
СНД, включаючи асоційованих та колишніх держав-членів	-1.8	-32.3	-16.5	24.4	-0.5	-32.4	-2.5	20.8
Російська Федерація	-1.8	-31.3	-17.4	25.3	-0.6	-37.3	-0.7	24.1
Африка	-3.2	-29.3	-9.6	18.3	1.6	-13.9	-10.7	7.8
Південна Африка	-0.4	-11.7	-7.6	18.4	0.7	-14.2	-12.5	10.6
Експортери нафти	-8.5	-44.1	-23.2	29.0	-0.5	-19.2	-17.9	6.4
Не експортери нафти	2.8	-15.4	3.3	10.1	3.1	-10.4	-6.0	7.5
середній Схід	0.8	-30.3	-7.0	18.0	2.9	-7.4	-4.5	1.1
Азія	3.2	-7.9	-3.4	10.7	2.9	-14.4	-4.4	15.3
Китай	5.3	-2.9	-7.7	7.9	4.0	-14.4	-5.5	16.0
Японія	-1.4	-9.5	3.2	8.3	-0.5	-20.2	-6.2	10.6
Індія	4.0	-17.1	-1.2	13.0	3.6	-15.1	-8.1	23.8
Нові індустріальні економіки	2.1	-11.1	-2.8	12.6	1.3	-16.6	-4.2	13.7
ЄС-28	2.4	-12.2	-2.8	9.9	0.5	-14.6	-1.3	10.6
Країни що розвиваються	1.1	-22.1	-0.8	13.5	6.0	-7.6	-6.0	11.6
Світ загалом	2.1	-13.2	-3.0	10.7	2.1	-12.5	-2.9	10.7

Побудовано автором за даними [19; 20; 21].

Такого роду співпраця не ґрунтується на територіальному сусідстві. Безумовно, у межах зон вільної торгівлі велике значення мають економічна взаємність і вигода. Однак регіональна торговельна та інвестиційна взаємодія відбувається у тому числі і по лінії «Північ-Південь» («глобальна Північ» – «глобальний Південь»), отже, наперед відомо, що подібна співпраця є асиметричною, нерівноправною і має ієрархічну структуру [10]. Входження країн «глобального Півдня» до Транстихоокеанського партнерства означає придбання ними символічного капіталу, подібно до того, як в історії європейської інтеграції був момент вступу нових членів, які мали нижчий рівень соціально-економічного розвитку (наприклад, колишні соціалістичні республіки Центральної та Східної Європи), який мав для них не тільки політичне і економічне, але й символічне значення – входження зовсім до іншої групи країн. Тому долучення цих країн до процесів європейської інтеграції було формальним підтвердженням виконання обов'язкових умов членства і вступу, яке

супроводжувалося визнанням рівня їх політичного та економічного розвитку.

Для держав-учасників, що представляють «глобальну Північ», серйозне значення мають причини не лише економічного, але й політичного характеру. Ідеться про прагнення США посилити власні позиції на протипагу Китаю як впливовому регіональному і глобальному гравцеві, ініціатору створення альтернативного проекту всеохоплюючого регіонального економічного партнерства в тихоокеанському регіоні на базі «АСЕАН плюс 6» (країни АСЕАН, Австралія, Індія, Китай, Нова Зеландія, Південна Корея і Японія). Подібні мотиви свого часу обговорювалися і «старими» країнами-членами ЄС під час прийняття рішень щодо розширення співтовариства. Формування нового світового економічного порядку все ще зазнає впливу США як домінанта у міжнародних економічних відносинах, який прагне поширити свої норми і цінності, проте супроводжується і несхваленням певних дій з боку ЄС [10]. Водночас відбувається процес формування нової підприємницької та

виробничої культури (мова іде про транснаціональне партнерства в торговельній та інвестиційній сферах), що враховує регіональну ідентичність і соціокультурні відмінності, які у випадку некерівності стають джерелом конфлікту та протистояння. Так, транснаціональний простір може сприяти нестабільності процесів регіональної інтеграції в регіонах світу та порушити вже сталі зв'язки з торговельними та інвестиційними партнерами. Наприклад, так історично склалося, що країни Латинської Америки мали налагоджені зовнішньоекономічні відносини з такими країнами, як Іспанія і Португалія, але через зазначені процеси їхня значимість може зменшитися. З одного боку, іберійським країнам все складніше просувати в ЄС власні національні інтереси в Латинській Америці. З іншого боку, інтереси і цінності Іспанії та Португалії як держав-членів Євросоюзу зазнають змін у процесі європеїзації, який йде не лише від низу до верху (від національних урядів до європейських інституцій), а й в протилежному напрямі, зверху вниз (від європейських інститутів до національних урядів), а також має свій горизонтальний вимір [11; 12]. У зв'язку з цим вже виникли суперечності між іберійськими і латиноамериканськими країнами (наприклад, у питаннях візового режиму, трудової міграції, отримання другого громадянства, захисту європейських виробників сільськогосподарської продукції, надання допомоги на розвиток). Посилюються розбіжності і в поглядах на інститути держави і церкви в сучасному суспільстві, на сімейні цінності. Крім іншого, Іспанія і Португалія відчувають посилення конкуренції на латиноамериканських ринках як з боку нових глобальних гравців (Китаю, Індії, а також Ірану), так і з боку інших країн Європейського Союзу, які активізували свою діяльність у Латинській Америці (наприклад, Німеччина, Польща, Чехія). За таких умов цілком ймовірно розширення складу Трансатлантичного партнерства за рахунок деяких держав Латинської Америки (насамперед Мексики), що є викликом для цього регіону. Практика свідчить про певні труднощі у регіональному просторі Латинської Америки, адже окремі питання залишаються невирішеними не тільки в економічній сфері, але й політико-ідеологічній. Прагматична участь латиноамериканських і азійських країн одночасно в декількох форматах регіонального співробітництва несе в собі як перспективи нового етапу регіоналізації у контексті розширення взаємодії, так і ризики нестійкості для кожного з них. Передбачається, що такі простори прийматимуть максимально автономний характер, хоча, на думку дослідників, можливе й загострення конфліктності, яке навряд чи вдасться оминати [13]. Таким чином, актуалізуються питання глобальної регіоналізації як одного з етапів глобалізації та детермінанти зміщення центрів сили й появи нових, поєднання різних моделей регіонального співробітництва та регіональної інтеграції, появи альтернативних моделей макрорегіонального співробітництва, які виникають у конкурентній боротьбі за глобальне лідерство в глобальному просторі.

Тенденцією сучасної трансформації світогосподарської системи стає розвиток інтеграційних зв'язків на різних рівнях,

переосмислення принципів і механізмів міжнародного співробітництва [13]. Саме тому основним елементом світової системи XXI ст. на фоні транснаціоналізації стають регіональні підсистеми як найбільш ефективна форма адаптації держав в умовах глобального розвитку. Таким чином, поняття глобальний регіон дає змогу охарактеризувати процеси глобальної регіоналізації на різних рівнях світової системи і передбачає участь у них як держав, так і представників бізнесу, суспільства, що формує новий економічний порядок. Ще однією відмінною ознакою формування світового економічного порядку є кількісні та якісні зміни структури світової економічної системи, зміщення центрів влади. Так, Дж. Метьюс використовує для ідентифікації цього явища термін «зрушення влади» [14]. Мультиакторність нового економічного порядку, на думку Л. Даймонда, вносить «значний внесок ... в плані збільшення ресурсів, розвитку навичок, методів, ідей, зв'язків і легітимностей організацій громадянського суспільства, в плані зусиль, зроблених у галузі громадянської освіти, розвитку засобів масової інформації, законодавчих органів, місцевих органів влади, судових систем, політичних партій і виборчих комісій в розвинених країнах. Перспективи для демократії в світі будуть більш яскравими, якщо ці багато потоки практичних справ будуть підтримані, розчищені і збільшені» [15]. В результаті відбувається поступовий перерозподіл влади між традиційними суб'єктами міжнародних відносин і недержавними дійовими акторами – зміщуються центри влади. Право політичної першості сьогодні визначається здатністю ефективно і найкращим чином вирішувати широкий комплекс глобальних проблем, визначати короткострокові і довгострокові пріоритети, продукувати прийнятні для всього світового співтовариства цілі розвитку.

Структура Вестфальської системи міжнародних відносин визначається головним чином наявністю і чисельністю «полюсів». Виходячи з цього, традиційно виділяли три основних типи структури міжнародних систем – багатополярну, біполярну, однополярну [15], а кількість полюсів визначалася кількістю наддержав (країн, що володіють не порівняним із іншими державами потенціалом, переважно військово-політичним). Новий світовий економічний порядок, що формується під впливом процесу глобальної регіоналізації, має набагато складнішу структуру, де функцію управління повинен здійснювати легітимний «лідер». Лідерство в умовах нового світового економічного порядку має реалізовуватися не шляхом примусу, а шляхом згоди всіх членів світової спільноти; лідер має залучати інших учасників світової взаємодії до виконання тих чи інших вимог, виходячи не з власних інтересів, а з інтересів усієї світової спільноти. За таких умов важко вибудувати єдину ієрархію, а глобальна система ієрархій має складний багатовимірний характер (наприклад, важко відповісти на запитання: хто є глобальним лідером? Це країна, компанія чи міжнародна організація? І хто з них зможе у майбутньому зайняти вищі сходинки ієрархічної драбини?). Але вже зараз можна констатувати, що крім загальної глобальної ієрархії будуть існувати самостійні ієрархії у межах окремих підсистем і рівнів [16]. Ймовірно, що в умовах нового світового економічного порядку взагалі зникне таке

питання про ієрархію, враховуючи мережевий характер сучасних зв'язків. Нова система міжнародних відносин все більше починає відповідати образу тривимірної павутини або мережі [17]. Ланцюгами такої мережі виступають різні зв'язки між учасниками світових процесів, які здійснюються на різних системних рівнях і в різних підсистемах, але водночас як єдина світова система. Тому в міжнародних дослідженнях затребуваною стає теорія політичних мереж, яка враховує комунікативні процеси постіндустріального суспільства і демократичну практику сучасних держав. Для виробництва суспільних благ держава більш вагома і залежить від інших акторів і субсистем; у цій ситуації взаємозалежності між громадськими та приватними акторами ні ієрархія, ні ринок не є ефективними структурами для координації інтересів і ресурсом різних акторів, які залучені до процесу розроблення політичних рішень; як наслідок, домінантною моделлю управління стають політичні мережі [18].

Як свідчить практика, сучасна система світових економічних відносин має складний характер. Глобальні за формою і змістом процеси в економічній, політичній, соціальній сферах вимагають узгодження інтересів якщо не всіх, то більшості учасників глобальних процесів. Тому на цій хвилі формування нового світового економічного порядку якраз на часі.

Висновки. Підсумовуючи, можемо констатувати, що на сучасному етапі процеси глобальної регіоналізації формують новий світовий економічний порядок об'єднуючи різні сфери: економічну, політичну, соціальну та ін., структуруючи таким чином глобальний простір. Процес глобальної регіоналізації слід розуміти як об'єктивний процес сучасного розвитку світової системи, спрямований на формування регіональних об'єднань, враховуючи глобальний економічний контекст. Цей процес має багаторівневу природу, наслідком чого є різноманітність процесів, що формують інтеграційні об'єднання (від субрегіональних організацій до трансрегіональних структур і навіть взаємодій на рівні локальних цивілізацій). Поряд з традиційними учасниками інтеграційних процесів – країн, у процесі глобальної регіоналізації беруть участь і недержавні гравці. Результатом процесу глобальної регіоналізації є поява глобальних регіонів, які стають сегментом глобального простору, де здійснюються взаємодії країн, бізнесу та громадянського суспільства на багатосторонній основі для вирішення спільних глобальних проблем. Володіючи власними характеристиками, глобальні регіони стають повноцінними одиницями поліцентричної світової системи, які змінюють світовий економічний порядок.

Список використаних джерел

1. Brzezinski Z. *The Grand Chessboard: American Primacy And Its Geostrategic Imperatives*. 1998. 240 p. URL: http://www.takeoverworld.info/Grand_Chessboard.pdf
2. Defraigne P. *New Regionalism and Global Economic Governance*. 2002. URL: <http://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/W-2002-2.pdf>
3. *Globalism and the New Regionalism: Vol. 1*. 1999. URL: <https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=FncY>

DAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=global++new+regionalism&ots=dIazi-WX1U&sig=YwA68TThn36P2-VmGqfBdfwllkM&redir_esc=y#v=onepage&q=global%20%20new%20regionalism&f=false

4. Білорус О. Г. *Економічна система глобалізму*: монографія. К.: КНЕУ, 2003. 360 с.
5. Vance Rupert B. *Region. International Encyclopedia of the Social Sciences*, Band 13, London-N.Y., 1968. P. 377.
6. Söderbaum F. *Formal and Informal Regionalism. Ashgate Research Companion to Regionalisms*. 2012. URL: https://www.researchgate.net/publication/260228020_Formal_and_Informal_Regionalism_formal_and_informal_regionalism
7. Krugman P. *Development, Geography and Economic Theory*. Cambridge: MIT Press, 1995. 127 p.
8. Молчанова Е. Ю. *Економічна регіоналізація в контексті глобалізації світогосподарських зв'язків: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.05.01; Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України*. К., 2005. 17 с.
9. Лук'яненко Д. *Імперативи глобального корпоративного менеджменту. Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право*. 2011. №1. С. 44-48. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/3972/4120>
10. Чужиков В. І. *Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія*: монографія. К.: КНЕУ, 2008. 272 с.
11. *Territorial Agenda 2020*. 2011. URL: <http://www.eu-territorial-agenda.eu/Reference%20Documents/Final191%20TA2020.pdf>
12. *Territorial Agenda of the European Union 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions*. agreed at the Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for Spatial Planning and Territorial Development on 19th May 2011 Gödöllő, Hungary 19.05.2011. URL: http://www.espon-usespon.eu/dane/web_usespon_library_files/1224/territorial_agenda_of_the_european_union_2020.pdf
13. Реутов В. Є. *Глобальна регіоналізація як сучасний вектор розвитку глобальних економічних трансформацій. Ефективна економіка*. 2011. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=910>
14. Mathews J. T. *Power Shift. Foreign Affairs*. 1997. January/February. P. 50-54.
15. Diamond L. *Developing Democracy toward Consolidation*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1999.
16. Akhter S., Beno C. *An Empirical Note on Regionalization and Globalization. Multinational Business Review*. 2011. Vol. 19, No 1. P. 26-35.
17. Baldwin R. *Multilateralising 21st century regionalism. Global forum on trade reconciling regionalism and multilateralism in a post-bali world*. OECD conference centre, Paris 11-12. 2011. URL: https://www.wto.org/english/res_e/reser_e/ersd201108_e.pdf
18. Baldwin R. *Twenty – First Century Regionalism, Doha, and the Future of the WTO. Economic Policy Program*. WTO. April 7, 2017. URL: http://graduateinstitute.ch/ctei/ctei_people/baldwin/publications_regionalism.html

19. Cohesion policy 2014-2020. Investing in growth and jobs. *EU Cohesion Policy*. 2014. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation2014_leaflet.pdf

20. *EU Regional policy*. 2018. URL: http://europa.eu/pol/reg/index_en.htm

21. Eurostat yearbook. Europe in figures Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018. URL: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_in_figures_-_Eurostat_yearbook

22. *Statistics database WTO*. 2018. URL: <http://stat.wto.org/Home/WSDBHome.aspx>

References

1. Brzezinski Z. The Grand Chessboard: American Primacy And Its Geostrategic Imperatives. URL: http://www.takeoverworld.info/Grand_Chessboard.pdf

2. Defraigne P. (2002). *New Regionalism and Global Economic Governance*. URL: <http://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/W-2002-2.pdf>

3. *Globalism and the New Regionalism*: Vol. 1. (1999). URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=FncYDAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=global++new+regionalism&ots=dIazi-WX1U&sig=YwA68TThn36P2-VmGqfBdfwlkM&redir_esc=y#v=onepage&q=global%20%20new%20regionalism&f=false

4. Bilorus, O. H. (2003). *Ekonomichna systema hlobalizmu [Economic system of globalization]*. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian].

5. Vance Rupert, B. (1968). Region. In *International Encyclopedia of the Social Sciences*, Band 13, London-N.Y. (p. 377).

6. Söderbaum, F. Formal and Informal Regionalism (2012). In *Ashgate Research Companion to Regionalisms*. URL: https://www.researchgate.net/publication/260228020_Formal_and_Informal_Regionalism_formal_and_informal_regionalism

7. Krugman, P. (1995). *Development, Geography and Economic Theory*. Cambridge: MIT Press.

8. Molchanova, E. Yu. (2005). *Ekonomichna rehionalizatsiya v konteksti hlobalizatsiyi svitohospodars'kykh zv'yazkiv [Economic regionalization in the context of globalization of world economic relations]* (Ph.D. in Econ. Thesis, Institute of world economics and international relations NAS of Ukraine, Kyiv, Ukraine). [in Ukrainian].

9. Lukyanenko, D. (2011). Imperatyvy hlobal'noho korporatyvnoho menedzhmentu [Imperatives of global corporate management]. *Stratehiya rozvytku Ukrayiny. Ekonomika, sotsiologiya, pravo – The development strategy of Ukraine. Economics, sociology, law*, 1, 44-48. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/3972/4120> [in Ukrainian].

10. Chuzhykov, V. I. (2008). *Hlobal'na rehionalistyka: istoriya ta suchasna metodolohiya*

[*Global regionalism: history and modern methodology*]. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian].

11. Territorial Agenda 2020 (2011). URL: <http://www.eu-territorial-agenda.eu/Reference%20Documents/Final191%20TA2020.pdf>

12. Territorial Agenda of the European Union 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions (2011). Agreed at the Informal Ministerial Meeting of Ministers responsible for Spatial Planning and Territorial Development on 19 May 2011, Gödöllő, Hungary. URL: http://www.espon-usespon.eu/dane/web_usespon_library_files/1224/territorial_agenda_of_the_european_union_2020.pdf

13. Reutov, V. Ye. (2011). Hlobal'na rehionalizatsiya yak suchasnyy vektor rozvytku hlobal'nykh ekonomichnykh transformatsiy [Global regionalization as a modern vector of global economic transformations]. *Efektivna ekonomika – Effective Economy*, 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=910> [in Ukrainian].

14. Mathews, J. T. (1997, Jan/Feb). Power Shift. *Foreign Affairs*. P. 50-54.

15. Diamond, L. (1999). *Developing Democracy toward Consolidation*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

16. Akhter, S., & Beno, C. (2011). An Empirical Note on Regionalization and Globalization. *Multinational Business Review*, 19(1), 26-35.

17. Baldwin, R. (2011). Multilateralising 21st century regionalism. *Global forum on trade reconciling regionalism and multilateralism in a post-bali world*. OECD conference centre, Paris 11-12. URL: https://www.wto.org/english/res_e/reser_e/ersd201108_e.pdf

18. Baldwin, R. (2017, Apr 7). Twenty First Century Regionalism, Doha, and the Future of the WTO. *Economic Policy Program*; WTO. URL: http://graduateinstitute.ch/ctei/ctei_people/baldwin/publications_regionalism.html

19. Cohesion policy 2014-2020. Investing in growth and jobs (2014). *EU Cohesion Policy*. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation2014_leaflet.pdf

20. *EU Regional policy* (2018). URL: http://europa.eu/pol/reg/index_en.htm

21. Eurostat yearbook (2018). Europe in figures Luxembourg: Publications Office of the European Union. URL: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_in_figures_-_Eurostat_yearbook

22. *Statistics database WTO* (2018). URL: <http://stat.wto.org/Home/WSDBHome.aspx>

Надійшло 15.08.2018 р.